

29 augustus 2019

nummer 116

Geachte heer/mevrouw ,

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor augustus 2019. Deze maand vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Terug van weg geweest: het R-woord
De Caring Capital View van augustus, door Hans Molenaar, CIO
- IPCC: stop met houtkap, start met duurzamere voedselproductie
- Na dood langstlevende ouder: dochter moet 12 jaar bijstand terugbetalen
- Duurzame bank werkt nu al klimaatneutraal
- Rechter erkent vergoedingsrechten tussen informele samenwoners
- Nederland no. 2 op mondiale metaranglijst fd
- Studie: Europa kan 100 x zoveel windenergie produceren als nu
- Vaste rubriek: *De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital:*
SDG 6. Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, *Chief Commercial Officer*

Hans Molenaar, *Chief Investment Officer*

Hans Volberda, *Chief Executive Officer*

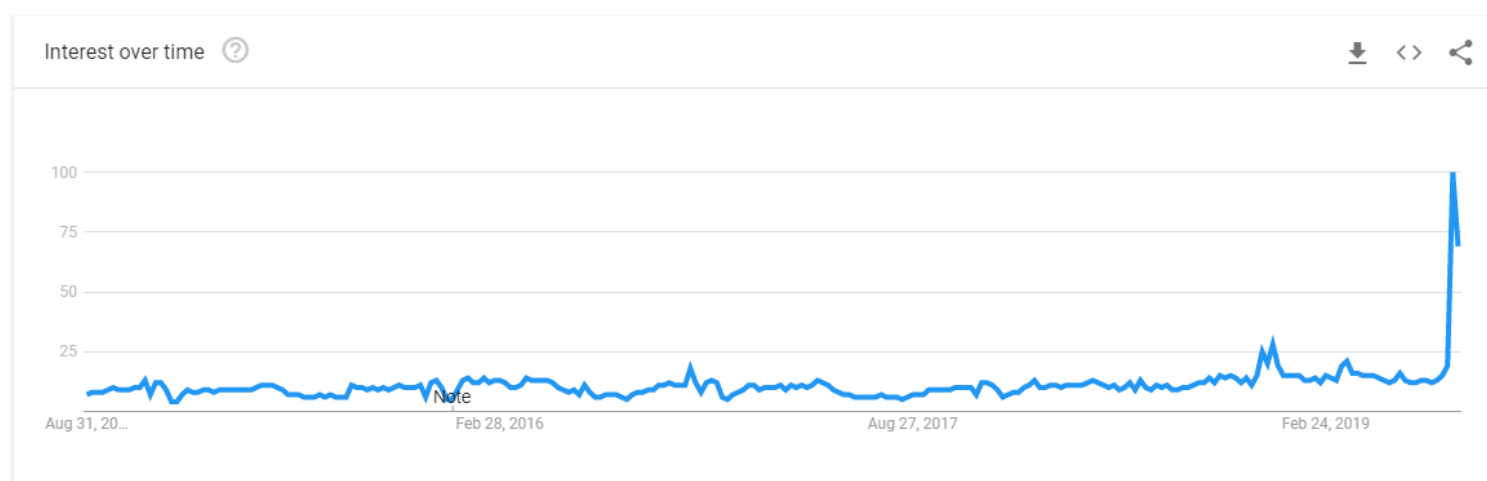

CARING CAPITAL VIEW

Hans Molenaar, CIO IVM Caring Capital

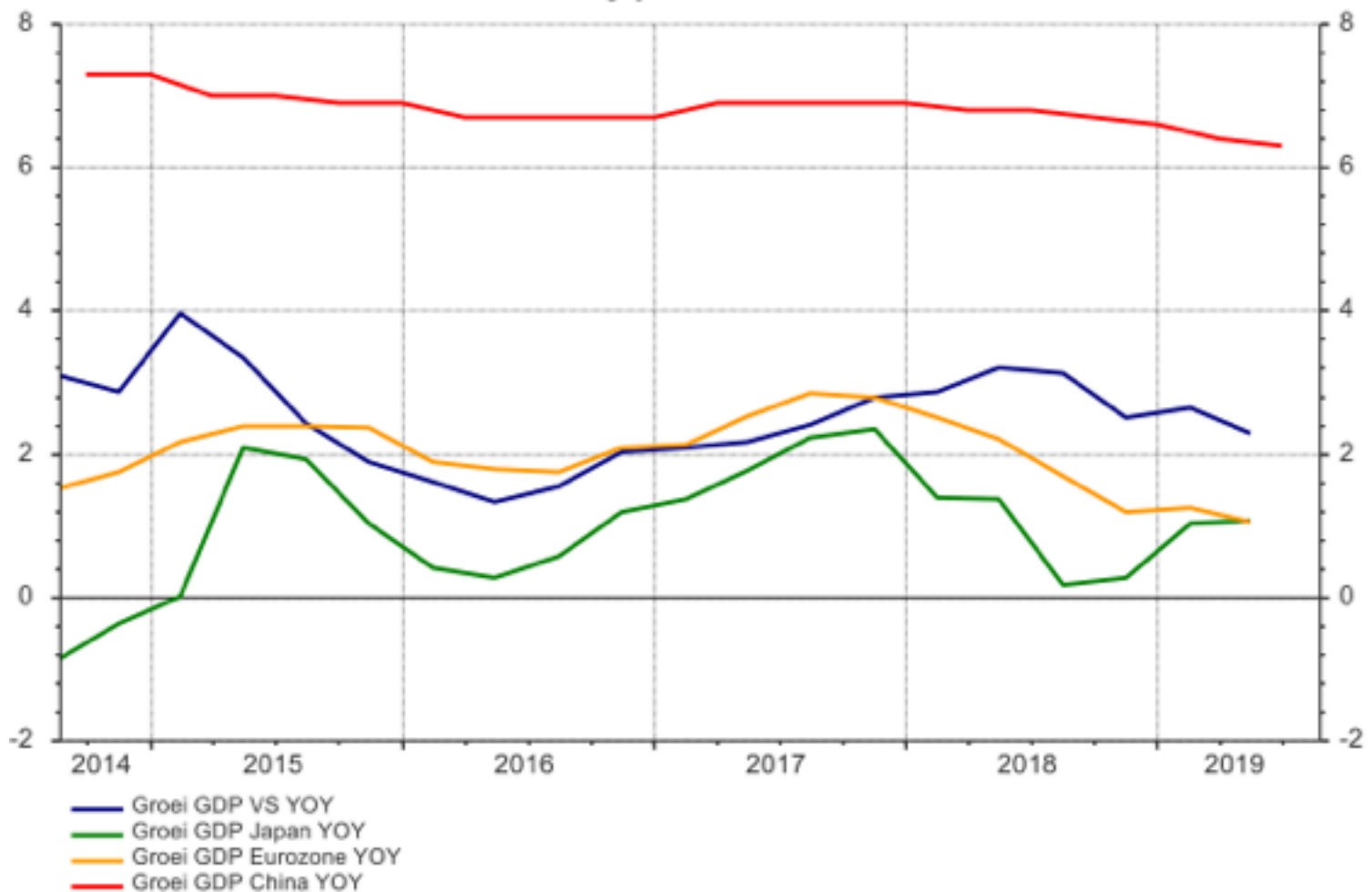
De afgelopen weken wordt er weer veel gesproken over het risico van een recessie. Illustratief hiervoor is onderstaande grafiek, die laat zien hoe vaak mensen op het woord 'recessie' googelen. De afgelopen weken vertonen een duidelijke piek voor deze zoekterm.

Nog steeds groei

Als wij de focus leggen op de concrete economische cijfers, dan is het beeld over de economie in de wereld nog steeds positief. Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de economische groei in de belangrijkste wereldregio's tot en met het tweede kwartaal van dit jaar. We zien enige afzwakking van de groei, maar deze is nog steeds op een niveau dat past bij de demografische ontwikkelingen. In Japan en Europa vergrijst de bevolking en stagneert de bevolkingsgroei. Dat vertaalt zich in een lage potentiële groei van 1 tot 1,5% per jaar – precies het niveau waarop we nu zitten. Ook de werkloosheid is in de meeste landen erg laag, terwijl de inflatie stabiel is. Dat geeft consumenten een goed gevoel, zodat het vertrouwen (nog) hoog is. *'So far, so good'*, dus.

Economische groei in belangrijkste economieën

Signalen

Er zijn signalen dat de kans op een recessie toeneemt. Eén vaak genoemd voorteken is de 'inverse yield curve', het verschijnsel dat de korte rente hoger is dan de lange rente. Afgelopen mei ging deze nieuwsbrief daar al op in. Nóg een teken aan de wand is dat de inkoopmanagers de afgelopen maanden negatiever zijn geworden. Omdat juist inkoopmanagers vooruit moeten kijken, wordt hun inschatting gezien als een belangrijke indicator.

Handelsoorlog en Brexit

Maar kijken we wat verder vooruit, dan zijn er zorgwekkende politieke ontwikkelingen. De handelsoorlog tussen de VS en China schaadt nu de hele wereldeconomie. Dat creëert onzekerheid, waardoor bedrijven het vertrouwen verliezen en investeringen uitstellen. Daarnaast komen de handelsstromen onder druk door importheffingen, die weer om aanpassingen vragen. Dit leidt tot hogere kosten en mogelijke leveringsproblemen, omdat deze handelsstromen er gecompliceerder op worden. Voor één product komen de onderdelen vaak uit veel verschillende landen. Kan een bepaald onderdeel niet meer geleverd worden, dan kan dit betekenen dat het hele product niet meer gemaakt kan worden. Dat is ook één van de risico's van een harde of 'no deal' Brexit. De kans daarop neemt steeds verder toe. Niemand kan nog overzien wat de consequenties hiervan zullen zijn. Nóg een onzekerheid dus die ondernemers terughoudend maakt om te investeren. Veel economen zien de toenemende politieke spanningen en de handelsoorlog als de oorzaken van een eventuele recessie in 2020.

Stimuleren tegen politieke risico's?

Het spookbeeld van een recessie heeft inmiddels ook geleid tot een aanpassing van het beleid van de centrale banken. Eind vorig jaar leek het erop dat de FED dit jaar de rente verder zou verhogen. In plaats daarvan heeft de Amerikaanse centrale bank de eerste renteverlaging van het jaar doorgevoerd. De ECB had vorig jaar het opkopen van leningen afgebouwd en gaf aan de rente mogelijk te verhogen. Dergelijke geluiden hebben plaats gemaakt voor signalen over mogelijke nieuwe stimuleringsmaatregelen in september. Zelfs een nieuw opkoopprogramma wordt niet uitgesloten. Steeds meer economen betwijfelen echter of dergelijke maatregelen de reële economie veel zullen helpen. De economische afzwakking wordt veroorzaakt door politieke factoren. Het is de vraag of monetaire stimulering daartegen een effectief middel vormt. Overigens hebben de financiële markten wél baat bij de acties van de centrale banken. Dit is goed te zien aan de lange rente, die inmiddels voor historische dieptepunten zorgt.

Visie

Obligaties zijn duur op dit moment. De reële rente is negatief; in Europa is zelfs de nominale rente negatief. Aandelenmarkten zijn op basis van de koers/winstverhouding noch duur noch goedkoop. De huidige koers/winstverhouding ligt rond de gemiddelde historische koers/winstverhouding. Ten opzichte van obligaties zijn aandelen wel aantrekkelijk gewaardeerd. Het dividendrendement ligt in Europa op ongeveer 3,5%, terwijl het rendement op obligaties negatief is. De winstgroei van bedrijven is nog steeds positief, maar neemt wel af. De politieke onzekerheid maakt ons echter voorzichtig. Zonder de politieke onzekerheid zouden wij een voorkeur hebben voor aandelen ten opzichte van obligaties. Maar verdere escalatie van de handelsoorlog zal de economische groei nog meer aantasten. Anderzijds wil Trump volgend jaar herkozen worden. Dat wordt moeilijker bij een Amerikaanse economie in recessie. Dat zou het aantrekkelijk voor Trump kunnen maken om een handelsakkoord met China te sluiten. Maar we hebben de afgelopen jaren gezien hoe onvoorspelbaar Trump is en hoe hij regelmatig van standpunt wisselt. Ook de spanningen rond de Brexit zullen de komende tijd verder oplopen. De politici spelen een hoog spel, al wordt er in Europa vaak nog op het allerlaatste moment toch nog een akkoord bereikt.

Beleid

Omdat de politieke risico's hoog (en onvoorspelbaar) zijn, handhaven wij onze huidige lagere weging van aandelen. Op langere termijn vinden wij aandelen echter aantrekkelijker dan obligaties. Als er zich een goede gelegenheid aandient, zullen we meer aandelen kopen en de weging van aandelen terugbrengen naar neutraal. Zo'n goede gelegenheid zou zich kunnen voordoen als de VS en China toch een handelsakkoord tekenen, of als de waardering van aandelen aantrekkelijker wordt als gevolg van

een correctie op de aandelenmarkten in reactie op toenemende onzekerheid.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website:

www.ivmcaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2019. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

[Naar boven](#)

IPCC: stop met houtkap, start met duurzamere voedselproductie

Tegen de achtergrond van duizenden bosbranden in het Amazonegebied kwam het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) begin deze maand met een nieuw rapport. Daarin concludeert dit wetenschappelijke klimaatpanel van de Verenigde Naties dat de klimaatcrisis alleen kan worden bezworen als bossen beter beschermd en hersteld worden en het hele systeem van voedselproductie ingrijpend wordt veranderd. Zonder deze maatregelen gaat het niet lukken om de opwarming van de aarde beperkt te houden tot 1,5 graad. Ecosystemen als bossen en dras- en graslanden kunnen grote hoeveelheden CO2 opslaan, maar worden overal bedreigd. Intensieve landbouw en veeteelt zijn verantwoordelijk voor maar liefst 80% van de ontbossing, met vlees, palmolie, soja, cacao en papierpulp als de vijf meest schadelijke producten. Grote bedrijven als Ahold Delhaize, FrieslandCampina en Unilever beloofden al in 2010 een eind te maken aan de ontbossing waar deze producten debet aan zijn. Volgens recent onderzoek van Greenpeace International komt er tot nu toe echter weinig van deze beloften terecht.

Nodig: een nieuwe visie op landgebruik

Greenpeace Nederland vindt dat Nederland, als 'belangrijke importeur van sojavoer, palmolie en cacao' moet pleiten voor nieuwe EU-wetgeving. Een 'bossenwet' moet ervoor zorgen dat er geen producten meer op de Europese markt komen die voor ontbossing verantwoordelijk zijn. Onder de noemer 'Land is a critical resource' dringt het IPCC-rapport aan op een

grondige herziening van het huidige voedselsysteem. Dit is verantwoordelijk voor 37% van de mondiale uitstoot van broeikasgassen en verdwijning van grote bos- en andere natuurgebieden. Wereldwijd zou de consumptie (en dus productie) van vlees en zuivel gehalveerd moeten worden. Ook moet er anders geboerd gaan worden. De huidige intensieve landbouw kenmerkt zich door monoculturen, gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen, bodemuitputting, aantasting van de biodiversiteit en een slechte bestendigheid tegen de klimaatverandering. Herbebossing en verduurzaming van de landbouw kunnen helpen tegen de opwarming en bijdragen aan meer voedselzekerheid. Goed gebruikt land heeft een enorme capaciteit voor koolstofopslag.

Andere punten in het IPCC-rapport:

- * 23% van alle door mensen veroorzaakte broeikassen komen voort uit ontbossing, bosbranden en landbouw;
- * bio-energie leidt mogelijk tot landdegradatie en risico's voor de voedselzekerheid en is dus geen goed antwoord op de klimaatcrisis;
- * het aanbod van vlees per hoofd van de wereldbevolking is in 60 jaar meer dan verdubbeld;
- * de klimaatcrisis los je niet alleen op met het aanpakken van boskap en intensieve landbouw. Daarnaast moet het gebruik van fossiele brandstoffen drastisch omlaag en het landgebruik ingrijpend veranderen. Zo niet, dan komt de voedselvoorziening nog verder in gevaar (nog steeds is bijna 1 miljard mensen ondervoed) en wordt ook het risico op rampzalige klimaateffecten nóg groter.

Bronnen: duurzaamnieuws.nl, ipcc.ch

[Naar boven](#)

Na dood langstlevende ouder: dochter moet 12 jaar bijstand terugbetalen

Hoe moeilijk het is kinderen in de bijstand te vrijwaren tegen terugvordering van hun uitkering als er een erfenis in het spel is, blijkt uit deze zaak die onlangs speelde voor de Centrale Raad van Beroep. Dit is één van de hoogste bestuursrechters van Nederland, die in hoger beroep oordeelt over geschillen op het gebied van onder meer sociale verzekeringen en voorzieningen. Het gaat om een vrouw die sinds 2003

een bijstandsuitkering ontving. Zij was de enige erfgename van haar in 1990 overleden vader, maar op grond van een langstlevendetestament was het vruchtgebruik van zijn nalatenschap gelegateerd aan haar moeder. Nadat deze in 2015 was overleden kwam de erfenis dus pas vrij, waarop de gemeente met terugwerkende kracht tot 2003 de uitkering terugvorderde. De vrouw vocht de beslissing aan tot in hoger beroep voor de Centrale Raad van Beroep, die begin deze maand uitspraak deed.

Terugvorderingsgrond

Volgens het beroepsorgaan is terugvordering mogelijk op grond van de Participatiewet. De gedachte daarachter is dat de vrouw geen bijstand zou hebben ontvangen als zij eerder toegang had gehad tot geld, ook als dat pas later beschikbaar komt. Dat achteraf met later ontvangen geld wordt rekening gehouden, hangt samen met het aanvullende karakter van de bijstand. De wet biedt daarom een terugvorderingsgrond in gevallen waarin bepaalde middelen wel aanwezig zijn, maar de betrokkene daarover nog niet (volledig) kan beschikken. Du moment dat hij of zij dat wél kan, is de bijstand verlenende instantie gerechtigd alsnog reeds verstrekte uitkeringen terug te vorderen. Volgens vaste rechtspraak heeft iemand al aanspraak op een erfdeel zodra de erflater overlijdt. Is er sprake van een langstlevendetestament (zoals in dit geval), dan kan de erfgenaam de aanspraak echter pas effectueren na het overlijden van de andere ouder. Op dat moment kan de erfgenaam (m/v) over het vermogen beschikken, maar kan de gemeente ook de eerder verstrekte uitkeringen terugvorderen.

Twee periodes

Er zijn dus twee periodes te onderscheiden. De eerste loopt van het overlijden van ouder 1 tot het overlijden van ouder 2 en omvat de aanspraak op het erfdeel uit de nalatenschap van ouder 1. De tweede periode begint met het overlijden van ouder 2 en omvat de aanspraak op het erfdeel uit de nalatenschap van ouder 2. Kennelijk was het nagelaten vermogen van de vader toegenomen sinds zijn dood, want de vrouw had ook nog aangevoerd dat de gemeente rekening had moeten houden met de waarde van haar erfdeel op het moment (1990) dat zij daarop aanspraak kreeg. Ook op dit punt was de jurisprudentie echter duidelijk volgens de Raad: de uitkering verlenende instantie mag uitgaan van de omvang van het vermogen op het moment waarop de cliënt daarover daadwerkelijk kan beschikken. Ook een beroep van de vrouw op 'dringende redenen' wordt afgewezen: daarvoor zou zij 'onaanvaardbare sociale en/of financiële gevolgen' van de terugvordering moeten kunnen aantonen. Daarvan was in dit geval echter geen sprake.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

Tien jaar eerder dan gepland bereikte ASN Bank, onderdeel van de Volksbank, onlangs een belangrijke mijlpaal. Mede door de ASN beleggingsfondsen vermijdt de bank nu meer CO₂-uitstoot dan de eigen beleggingsactiviteiten veroorzaken. ASN Bank formuleerde in 2014 als eerste bank ter wereld de doelstelling om klimaatneutraal te opereren, dus zonder negatieve impact op het klimaat. Het streefjaar was toen 2030, maar de bank is dus nu al zo ver. Voor de berekening werd samen met het toenmalige Ecofys (nu Navigant) een uniek model ontwikkeld om de emissies te meten die veroorzaakt worden door de investeringen en beleggingen van de bank. Daarop worden de emissies die de bank heeft voorkomen met investeringen in duurzame energie in mindering gebracht. Volgens deze balansmeting was de bank al in 2017 voor 79% klimaatneutraal en vorig jaar al voor 96%. Inmiddels is de score opgelopen tot 118%, wat voor ASN Bank slechts aanleiding was om het klimaatdoel verder aan te scherpen.

Klimaatcommitment

ASN Bank speelde in 2018 ook een voortrekkersrol in de 'Spitsbergen Ambitie', die op 10 juli jl. uitmondde in ondertekening van het klimaatcommitment door rond de vijftig Nederlandse banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders – samen goed voor een beheerd vermogen van € 3.000 miljard. Centrale afspraak in het klimaatcommitment is het verlagen van de CO₂-uitstoot van de gedane investeringen en beleggingen, als concrete bijdrage van de financiële sector aan de klimaatdoelstellingen van de overheid. Niet voor niets was minister Wopke Hoekstra van Financiën aanwezig bij de ondertekeningsceremonie. De ondertekenaars hebben zich ook verplicht om vanaf 2020 te rapporteren over de klimaatimpact van het gevoerde beleggingsbeleid. Daarnaast moeten er vanaf 2022 concrete actieplannen zijn voor verdere emissieverlaging. Eén van de duurzame beleggingsfondsen die IVM Caring Capital in de portefeuille heeft is het ASN Milieu en Waterfonds.

Bronnen: fd.nl, asnbank.nl

[Naar boven](#)

Rechter erkent vergoedingsrechten tussen informele samenwoners

In mei van dit jaar besteedde deze nieuwsbrief aandacht aan een opmerkelijke uitspraak van de Hoge Raad, die de deur op een kier leek te zetten voor een vergoedingsrecht tussen samenwonenden, ook als er geen afspraken op papier zijn. Wij schreven toen onder meer: *"De feitelijke afspraak om te gaan samenwonen, heeft in de praktijk ook gevolgen voor de vermogensrechtelijke verhoudingen tussen beide partijen. En daaruit volgt dat in bijzondere omstandigheden wel degelijk een vergoedingsrecht kan voortvloeien uit de wettelijke eisen van redelijkheid en billijkheid."* Kort na deze uitspraak speelde een verwante zaak voor de Rechtbank Rotterdam. Ook hier een man en een vrouw die ongehuwd en zonder samenlevingscontract samen een woning hadden gekocht. De vrouw had € 212.000 afgelost op de hypotheeklening, terwijl de man veel kosten voor de gezamenlijke woning had gemaakt en er ook veel arbeidsuren in had gestoken. Na beëindiging van de relatie twisten zij over wie geld tegood heeft van wie.

Verjaard?

Volgens de Rechtbank heeft de vrouw door haar hypotheekaflossing sowieso een vergoedingsrecht op de man, anders zou deze ongerechtvaardigd zijn verrijkt. Ook zouden anders de redelijkheid en billijkheid, die tussen de man en de vrouw 'als deelgenoten in een eenvoudige gemeenschap' -samenwonend op basis van een affectieve relatie- gelden op grond van de wet. De man probeerde nog te stellen dat de vordering van de vrouw verjaard zou zijn, omdat de aflossingen meer dan 5 jaar geleden hadden plaatsgevonden. Die vlieger ging niet op: de vordering is niet opeisbaar op het moment van aflossing, maar pas bij verkoop (met winst) van de woning, of na beëindiging van de relatie. De woning is verkocht in 2018 en uit niets bleek dat de relatie lang daarvoor was uit gegaan. De vordering was dus niet verjaard.

Vergoedingsrechten tegen elkaar weggestreept

Vervolgens bekijkt de Rechtbank het verhaal van de andere kant: die van

de man. Deze kon een gedetailleerde beschrijving geven van de grondige verbouwing die de woning door zijn toedoen had ondergaan. Ook kon hij aannemersfacturen en rekeningafschriften overleggen, waaruit bleek dat ook hij grote bedragen kwijt was aan het verbeteren van de woning. Deze was in 2001 gekocht voor € 555.000, maar leverde in 2018 € 1,5 miljoen op, een waardestijging van bijna 300 procent. Méér dan wat op grond van de gemiddelde prijsstijging van onroerend normaal zou zijn, wat de vrouw had gesteld. Een flink deel van de waardestijging was dus toe te schrijven aan de investeringen en inspanningen van de man. Zou alleen met de hypotheekaflossing van de vrouw rekening worden gehouden, dan zou zij 'ongerechtvaardigd worden verrijkt'. Dus komt de Rechtbank met een Salomonsoordeel: het vergoedingsrecht van de vrouw kan volledig worden verrekend met de vordering die de man heeft verkregen door zijn aandeel in de verbouwing. In rechtertaal: 'de twee vergoedingsrechten kunnen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid tegen elkaar worden weggestreept'.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Zie ook het artikel 'Hoge Raad: soms toch vergoedingsrecht voor informele samenwoners' (www.ivmcaringcapital.nl -> Nieuws -> Archief Nieuwsbrieven -> Nieuwsbrief 113, mei 2019).

[Naar boven](#)

Nederland no. 2 op mondiale metaranglijst fd

Elk jaar publiceert het Financieele Dagblad een 'Ranglijst der ranglijstjes', samengesteld op basis van vijf internationale indexen en rankings. Deze vergelijken landen op basis van aspecten als concurrentie- en innovatiekracht, kwaliteit van de totale economie en welzijnsbeleving (geluk). Het fd hanteert een simpele puntentelling: 1 punt voor no. 1, 2 voor no. 2 enzovoort; hoe minder punten, hoe beter dus. Op de fd-ranglijst komt Nederland met 31 punten voor het derde opeenvolgende jaar als no. 2 uit de bus, achter eeuwige no. 1 Zwitserland met 18 punten. Op de derde plaats staat Zweden, maar het fd voorspelt dat dit land volgend jaar wel eens het zilver van Nederland zou kunnen overnemen.

Op vier na gelukkigste land

Vreemd genoeg staat ons land in geen enkele van de onderliggende indexen in de top-3. Maar omdat we op elke ranglijst bij de eerste 10 staan, is de totaalscore relatief hoog. Toch maakt de krant zich zorgen. In de *World Competitiveness Ranking* van het Zwitserse IMD zakte Nederland van de vierde naar de zesde plek. Dat kwam met name door een slechte score op 'innovatievermogen'. Qua innovatie-output staat Nederland nog no. 2, maar onze investeringen in onderwijs en onderzoek blijven achter. Op het aspect 'Overheidsuitgaven per leerling' scoort Nederland zelfs een treurige 36e plaats! Ook op de punten 'economic performance' en 'government efficiency' deed de BV Nederland het minder dan in vorige jaren. Het slechtst presteerde ons land echter in de *Human Development Index* (nu 10e plaats). Hierin is Nederland ingehaald door Ierland, IJsland en Zweden. Alleen qua welzijnsbeleving is Nederland één plaats gestegen: volgens het *World Happiness Report* is ons land nu het op vier na gelukkigste ter wereld.

Bron: fd.nl. De fd-ranglijst is gebaseerd op de World Competitiveness Ranking, de Global Competitive Index, de Global Innovation Index, de Human Development Index en het World Happiness Report.

Naar boven

Studie: Europa kan 100 x zoveel windenergie produceren als nu

Volgens een recent onderzoek door de universiteiten van Sussex (VK) en Aarhus (Denemarken) heeft Europa de capaciteit om de huidige hoeveelheid opgewekte windenergie te verhonderdvoudigen via windparken op het land. De onderzoekers kwamen tot hun opmerkelijke bevinding na een inventarisatie van alle geschikte 'on-shore' locaties in Europa, waarbij windparken op zee dus nog buiten beschouwing bleven. In theorie zouden er nog 11 miljoen turbines bij kunnen komen, samen goed voor 497 exajoule. Dat is meer dan de totale mondiale verwachte energiebehoefte (450 EJ in 2050); op papier zou Europa dus de hele wereld van duurzame stroom kunnen voorzien.

Potentieel

De studie is niet bedoeld als blauwdruk voor het opvullen van alle

potentieel geschikte plekken, maar als leidraad voor toekomstig beleid en om aan te tonen dat de Europese ambities voor 100% hernieuwbare, CO2-vrije energie nu al technologisch haalbaar zijn. Zelfs zonder rekening te houden met verdere verbeteringen in de windturbintetechnologie is onshore-windenergie de goedkoopste 'volwassen' bron van hernieuwbare energie. Dat geldt zeker naarmate de (accu)technologie voor de opslag van opgewekte stroom beter en goedkoper wordt. Volgens het rapport bieden Turkije, Rusland en Noorwegen het grootste potentieel voor extra windturbines, maar ook grote delen van West-Europa komen in aanmerking omdat ze vlak zijn en het er veel waait.

Bronnen: duurzaamnieuws.nl, weforum.org

Naar boven

DG no. 6: Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen voor iedereen

Vaste rubriek:

De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital

Door Hans Molenaar, CIO IVM Caring Capital

In deze rubriek gaan we één voor één in op de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van IVM Caring Capital, die zijn ontleend aan de **Sustainable Development Goals** (SDG's) van de Verenigde Naties. Net als andere duurzame beleggers gebruikt IVM Caring Capital deze doelstellingen om inzicht te geven in het eigen duurzaamheidsbeleid en het waarom van de gemaakte keuzes. Per doelstelling laten we zien welke beleggingen in de portefeuille daaraan concreet bijdragen, of leggen we uit waarom dit soms (nog) niet mogelijk is.

Gezond drinkwater, gezond sanitair

Sinds 1990 hebben 2,6 miljard méér mensen toegang gekregen tot schoon drinkwater. Maar 1,8 miljard mensen moeten hun drinkwater nog steeds uit vervuilde bronnen halen. Daarnaast kunnen 2,4 miljard mensen op de wereld nog niet beschikken over schone toiletten en ander sanitair. Het streven is iedereen in de wereld in 2030 te verzekeren van gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater en tot gepaste en degelijke sanitaire voorzieningen, zodat hygiëne voor iedereen haalbaar is. Dit betekent dat over iets meer dan 10 jaar de waterkwaliteit moet zijn verbeterd. Dit kan door verontreiniging te beperken en de uitstoot van gevaarlijke chemicaliën en materialen tot een minimum te beperken en te stoppen met het lozen daarvan in open water. In 2030 moet het waterverbruik aanzienlijk efficiënter zijn in alle sectoren. Het duurzaam winnen en beschikbaar stellen van zoet water moet de waterschaarste terugdringen.

Verspilling terugdringen

Bedrijven kunnen op twee manieren concreet bijdragen aan het realiseren van deze doelstelling. Enerzijds kunnen zij maatregelen nemen om hun waterverontreiniging te minimaliseren. Anderzijds kunnen zij producten en technieken leveren die bijdragen aan schoon drinkwater en goed sanitair. Een praktisch voorbeeld levert Ericsson, dat in Afrika een systeem heeft opgezet dat met behulp van sensoren de waterkwaliteit monitort en tegelijk meet of er lekken in het systeem zitten. Dit leidt tot een hogere waterkwaliteit en minder verspilling van schoon water, doordat lekkages sneller gelokaliseerd en verholpen kunnen worden. Eén fonds in de portefeuille dat focust op bedrijven die op dit gebied actief zijn is het ASN Milieu en Waterfonds, dat onder meer belegt in Georg Fischer, een Zwitserse onderneming die pijpen maakt voor waterleidingen.

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon +31 23 531 01 85 Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

[Afmelden voor de nieuwsbrief](#)